

POLITICA ȘTIINȚEI ÎN SPRIJINUL CERCETĂRII CRIMINOLOGICE

Gabriel I. NĂSTASE¹

gabriel.i.nastase2013@gmail.com

ABSTRACT: This paper presents the application ways of the research & innovation strategy and the new proposed laws in the criminology research developing. The actual situation is analized and it is proposed the foundation of a new institute – National Institute of Forensic Expertise and Criminology Researches.

KEYWORDS: Science policy and R&D strategy, criminology research institute

Introducere

România este o țară cu o recunoscută tradiție de cercetare criminologică și criminalistică, cu o participare semnificativă la generarea și dezvoltarea domeniului.

În domeniul prevenirii și controlului criminalității, țara noastră deține o importantă bază științifică și educațională, ocupând o poziție internațională semnificativă atât la nivel regional cât și european. Rata actuală relativ crescută a criminalității reprezintă o amenințare gravă împotriva democrației, siguranței publice, ordinii de drept și capacității instituționale în România. Drepturile și libertățile fundamentale sunt puse în pericol de fiecare dată când un cetățean devine victimă a criminalității. Criminalitatea generează teamă în rândul populației, slăbește încrederea acesteia în autorități și în capacitatea lor de a se implica activ în dezvoltarea economică a statului. Prevenirea criminalității reprezintă ansamblul de măsuri noncoercitive destinate să reducă sau să contribuie la reducerea criminalității și a sentimentului de insecuritate a cetățenilor atât cantitativ, cât și calitativ fie prin reacția socială față de activitatea criminală, fie prin politicile și intervențiile create pentru a reduce potențialul infracțional și

¹ Conf.univ. dr. la Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir”; membru al Diviziei de Istoria Științei a CRIFST al Academiei Române.

cauzele infracțiunii. Aceasta include activitatea de cercetare științifică, pe lângă cea a Guvernului, a instituțiilor competente, a organelor judiciare a autorităților locale, a asociațiilor specializate, a sectorului privat și voluntar și a sectorului public sprijinit de media.

O nouă viziune politică

Pe baza analizei efectuate de autorii acestei lucrări, s-a constatat că România nu a adoptat o politică națională bazată pe un model de dezvoltare prin știință și tehnologie, prin realizarea unei reale reforme a cercetării, în scopul racordării acesteia la cerințele economiei și societății. Guvernele succesive ale României instalate după anul 1989 au subordonat cercetarea științifică domeniului educației, când logic și firesc ar fi fost ca aceasta să fie parte componentă a domeniului guvernamental. În aplicarea Planului Național de Cercetare, Dezvoltare, Inovare și Programele Operaționale nu au fost atinse obiectivele de a fi subvenționată dezvoltarea infrastructurii de cercetare și de a obține rezultate ale cercetării semnificative pentru economia și societatea națională. Sistemul de cercetare – dezvoltare – inovare (CDI) existent în România, nu este în măsură să asigure promovarea dezvoltării naționale, datorită unor slăbiciuni ale acestuia, ce au fost amplificate de actuala criză, printre care cele mai importante sunt:

- cheltuieli CDI extrem de mici, în comparație cu țările industrializate;
- absența totală sau aproape totală a cercetării – dezvoltării în sectorul întreprinderilor, care este, în fond, principalul factor de inovare;
- fragmentarea CDI din sectorul public și insuficienta orientare a acesteia spre nevoile sectorului industrial;
- slăbiciunea institutelor CDI finanțate din fonduri publice;
- prioritate excesivă acordată, de unele din aceste institute, cercetării fundamentale, în detrimentul cercetării aplicative, fragmentarea cercetării științifice, cu efect în structurarea unor mijloace nespecifice de finanțare a universităților și sectoarelor academice;
- lipsa stimulentei adecvate în favoarea CDI;
- gestionarea defectuoasă a fondurilor de cercetare;
- valorificarea superficială a rezultatelor CDI;
- dotarea precară a activității CDI;
- lipsa unei analize periodice a corelației reale între necesitățile societății românești și programele prioritare ca direcție de cercetare în cadrul PNCDI, astfel încât să se asigure o creștere a ponderii proiectelor

prioritare, ce se vor adjudeca prin licitație publică și în special al celor de interes comunitar (ex. apa potabilă, apa uzată, gestionarea deșeurilor, poluarea aerului și solului, energia, sănătatea);

– descurajarea activităților de inovare prin aplicarea unor taxe exagerate în raport cu venitul inventatorilor;

– criteriile de evaluare la licitația de proiecte CDI în neconcordanță cu scopul propus și cu opțiunile asociațiilor profesionale de ramură.

Sunt necesare o serie de măsuri pentru a fi implementate cât mai urgent în diversele domenii ale realității economice și sociale ale României de azi.

Aceste măsuri sunt:

• Elaborarea unei politici naționale de dezvoltare care să se bazeze pe următoarele cerințe:

– eradicarea sistemului de coexistență a tehnologiilor de vârste diferite;

– promovarea unui transfer de tehnologii competitive pe piața Uniunii Europene;

– redistribuirea activităților industriale;

– creșterea randamentelor industriale și a calității produselor;

– stimularea investițiilor străine în activități ce utilizează tehnologii de vârf;

– inițierea și dezvoltarea de nuclee și centre de activități inovativ-antreprenoriale, ce utilizează capital intelectual și financiar românesc sau mixt;

– asigurarea unui management strategic al pachetului de tehnologii ce se utilizează în redresarea industrială a României, în scopul diminuării importului și creșterii exportului;

Realizarea reformei sistemului național de cercetare – dezvoltare – inovare în scopul de a restructura conexiunile dintre știință, tehnologie, economie și societatea civilă, astfel, încât să fie lăsată piața să decidă distribuția primară a resurselor cercetării, dezvoltării, inovării (CDI) și de a accelera comercializarea rezultatelor științifice și tehnologice.

Obiectivele reformei sistemului național de cercetare, dezvoltare, inovare ar trebui să fie:

– Schimbarea structurii organizaționale a sistemului național de cercetare – dezvoltare – inovare.

– Trecerea tematicii de CDI de la modelul tradițional (defectuos) la modelul emergent, care face apel la transdisciplinaritate și relevanță strategică.

- Multiplicarea resurselor de finanțare a CDI și perfecționarea sistemului de finanțare.

- Schimbarea sistemului de management al unităților de CDI.

- Stimularea formării și funcționării organizațiilor noi de cercetare (cu capital public sau privat).

- Schimbarea sistemului de evaluare a rezultatelor cercetării.

- Perfecționarea sistemului de comunicare și diseminare a rezultatelor cercetării.

- Oprirea fluxului de migrare / emigrare a specialiștilor din CDI.

- Scopul fundamental al politicii naționale de dezvoltare ar putea fi implementarea rapidă a noilor concepte tehnologice, prin stimularea inițiativelor organizaționale referitoare la producția materială, operații și servicii. Obiectivele și sarcinile politicii naționale ar putea fi:

- corectarea sistemului fiscal și de taxe, precum și a politicii de credite și subvenții destinate activităților tehnologice inovative din economie;

- optimizarea condițiilor legale pentru înființarea de noi forme organizaționale (în cercetare, producție, servicii), pentru facilitarea și creșterea vitezei de reacție la introducerea tehnologiilor noi;

- dezvoltarea sistemelor de rețele informatizate pentru achiziția, procesarea și accesarea datelor, în scopul amplificării sistemelor suport ale deciziei, incluzând un sistem pentru consultanță tehnologică și de marketing în folosul întreprinderilor;

- creșterea motivației financiare a elaboratorilor și aplicatorilor de tehnologii noi;

- reformarea sistemului național de cercetare – dezvoltare – inovare;

- sprijinirea și dezvoltarea organizațiilor independente (neguvernamentale) de transfer tehnologic;

- amplificarea cercetării tehnologice inventive de performanță, prin creșterea sistematică a fondurilor publice alocate pentru cercetare-dezvoltare;

- dezvoltarea domeniilor de cercetare tehnologică inovativă, ale căror rezultate aduc profit în economie;

- dezvoltarea sectoarelor industriale care sunt semnificative pentru activitățile inovative din economie, în mod deosebit, în domeniul dezvoltării industriilor „high-tech”;

- restructurarea și privatizarea entităților economice corelată cu includerea institutelor de cercetare tehnologică de profil în structura marilor agenți economici de producție sau a universităților tehnice;

– dezvoltarea atitudinilor favorabile procesului de inovare în comunitate, prin utilizarea sistemului educațional la fiecare nivel. Programele educaționale vor cuprinde elemente de asigurare a elevilor și studenților pentru asimilarea cunoașterii aplicabile în domeniul științelor exacte și tehnice;

– dezvoltarea infrastructurilor și a instituțiilor care sprijină activitățile tehnologice inovative și conexiunile dintre sectorul de cercetare-dezvoltare și economie;

– dezvoltarea comerțului cu rezultatele cercetării științifice și acordarea sprijinului pentru înființarea și dezvoltarea organizațiilor de transfer tehnologic;

– dezvoltarea relațiilor de cooperare științifică și tehnologică cu străinătatea și crearea condițiilor optime (politice, juridice și economice) favorabile investițiilor cu capital străin și importurilor / exporturilor de tehnologii.

Pentru realizarea acestor obiective și sarcini, ar putea fi utilizate instrumente manageriale și fiscale, precum și alte instrumente care să asigure eficiența practică a politicii naționale prefigurate.

În ceea ce privește instrumentele manageriale, ar fi important să se creeze mecanismul de stimulare a formării de structuri manageriale de grup și de gestionare profesionale, care să poată prelua conducerea unităților cu capital majoritar de stat, până la încheierea procesului de privatizare din industrie, cercetare, agricultură.

În ceea ce privește instrumentele fiscale, acestea pot fi:

– perfecționarea sistemului prin care cheltuielile pentru asigurarea performanței tehnologice să fie incluse în costurile beneficiilor obținute;

– deducerea totală, din beneficiul ce face subiectul impozitării, a cheltuielilor pentru investiții de capital în implementarea tehnologiilor noi, într-o perioadă mai mare de un an fiscal;

– scutire de impozit pentru persoanele fizice și juridice creatoare de noi tehnologii și, mai ales, de invenții;

– corelarea, pe domenii tehnologice, a regimului de taxe și de scutiri de impozit pentru stimularea exportului de produse competitive.

În acord cu o asemenea politică națională de dezvoltare, se impun de urgență măsuri de restructurare a sistemului național de cercetare – dezvoltare – inovare, cum ar fi:

– realizarea în cadrul Autorității Naționale de Cercetare Științifică a unei baze de date, cu acces liber, care să cuprindă toate abordările tematice

de cercetare pe domenii, efectuate de entitățile de cercetare – dezvoltare pe ultimii 20 de ani;

- analiza periodică a corelației reale dintre necesitățile societății românești și obiectivele programelor prioritare de cercetare din cadrul Planului Național de Cercetare, Dezvoltare, Inovare;

- creșterea ponderii proiectelor adjudecate prin licitație publică în realizarea obiectivelor de interes comunitar;

- simplificarea metodologiei de participare la competiția de proiecte, evaluarea urmând a fi efectuată pe baza ofertei științifice și a planului de afaceri;

- formarea de colective independente multidisciplinare pentru evaluarea propunerilor de proiecte;

- eliminarea corupției din sistemul competiției publice de proiecte;

- restructurarea și mărirea bugetului alocat cercetării, în scopul optimizării calității finanțării și al simplificării operațiunilor de decontare;

- inventarierea riguroasă a aparatelor și dotărilor achiziționate de entitățile de cercetare, dezvoltare, inovare, pentru transformarea acestora în baze cu utilizatori multipli;

- perfecționarea sistemului de comunicare – diseminare a rezultatelor cercetării, prin amplificarea subvenției pentru publicații științifice și editarea unui anuar al rezultatelor cercetării științifice din România;

Un mediu favorabil pentru aplicarea creativă a tehnologiilor influențează pozitiv creșterea economică, securitatea națională și stabilitatea socială. Acest scop s-ar putea îndeplini prin stimularea și promovarea atitudinilor favorabile tehnologiilor noi în comunitate și printre entitățile economice. Pentru a schimba starea existentă de fapt, este necesar a se cataliza structurarea unor noi relații și mecanisme ale comunității științifice, societății civile și ale cooperării internaționale pentru promovarea inovării și stimularea excelenței, pe baza unei reforme reale și eficiente a sistemului de cercetare, dezvoltare, inovare. Pe baza acestor măsuri, cercetarea românească trebuie să devină și furnizor de competență în societatea românească, pentru tehnologiile preluate și perfecționarea celor asimilate. În timp ce se asigură standarde înalte ale educației și inovării, cercetarea conduce la formarea acelor noi cercetători, de care este nevoie în sistemul de cercetare și în întreaga societate românească. Cercetarea ne poate asigura rezultate concrete și poate da un impuls puternic dezvoltării de noi produse românești. *Fără cercetare nu putem avea prosperitate*, deci rezultă că

cercetarea este esențială pentru starea spirituală și materială a națiunii, în viitor. Cercetarea românească trebuie să fie o parte independentă și semnificativă a cercetării mondiale. În același timp, cercetarea românească este o parte a culturii europene și mondiale, iar România trebuie să-și aducă contribuția la asigurarea continuității acestei culturi.

Strategia Națională de Cercetare – Dezvoltare – Inovare

Hotărârea Guvernului nr. 217 din 28 februarie 2007 a aprobat Strategia națională în domeniul cercetării-dezvoltării și inovării pentru perioada 2007–2013 (încă în vigoare). Strategia națională în domeniul cercetării-dezvoltării și inovării pentru perioada 2007–2013 se bazează pe viziunea societății românești cu privire la rolul științei, tehnologiei și inovării în dezvoltarea societății cunoașterii în România, pentru progresul economic și social. Având în vedere faptul că România este stat membru al Uniunii Europene începând cu anul 2007, Strategia CDI asigură și coerența cu principalele documente politice specifice la nivel comunitar. Strategia reafirmă rolul statului în domeniul cercetării, dezvoltării, inovării, acela de a crea condiții și de a stimula, pe de o parte, crearea de cunoaștere, iar, pe de altă parte, aplicarea cunoașterii în interesul societății, prin inovare. Strategia oferă baza pentru reorganizarea sistemului de cercetare, dezvoltare, inovare, și stabilește principalele domenii, precum și modul în care se va concentra investiția publică în cercetare și dezvoltare pentru susținerea inovării în următorii ani. Prin lansarea strategiei, România își prezintă decizia politică de a construi o societate bazată pe cunoaștere, deschisă valorilor și competiției internaționale. Se vor promova colaborarea și parteneriatul internațional în cercetări avansate, pe teme de interes științific și tehnologic general, cu accent pe domeniile în care acestea pot contribui și la rezolvarea unor probleme de interes științific și socio-economic ale României, asigurându-se nivelul competitiv dorit al sistemului cercetare, dezvoltare, inovare, românesc. Strategia are ca obiectiv recuperarea decalajelor existente față de nivelul țărilor europene și pregătește sistemul de cercetare, dezvoltare, inovare, din România pentru a-și identifica și consolida, prin deschidere internațională, parteneriat și competiție, acele zone unice în care România poate să exceleze. Sistemul românesc de cercetare, dezvoltare, inovare, a traversat o perioadă extrem de dificilă după 1989: subfinanțarea și restructurarea întârziată nu au dat șansa de racordare la tendințele mondiale din știință și tehnologie, decât în cazuri izolate, iar

sectorul încă fragil al întreprinderilor din România nu a putut exercita o cerere reală pentru inovare. Practic izolat, sistemul de cercetare-dezvoltare s-a fragmentat, diferitele componente urmărind asigurarea supraviețuirii cu minimul de resurse existente, în principal prin finanțare publică, în cadrul unor subsisteme în bună măsură formale și autarhice. Sub efectul subfinanțării cronice, numărul de cercetători a scăzut drastic în perioada 1990–2007, simultan cu creșterea medie de vârstă. Atractivitatea redusă a carierei în cercetare a determinat pierderi calitative la nivelul resurselor umane și a făcut extrem de dificilă atragerea tinerilor performanți în cercetare. Mulți cercetători performanți au ales plecarea în străinătate. Nivelul scăzut al salariilor în cercetare, dezvoltare, inovare, ar putea fi considerat ca determinant pentru activitatea scăzută, dar în realitate motivele sunt complexe, legate de reforma instituțională întârziată, de calitatea scăzută a infrastructurii de cercetare-dezvoltare, de lipsa unui sistem de evaluare care să stimuleze și să recompenseze performanța reală, excelența. Unul dintre cele mai puternice motive poate fi considerat lipsa clarității și transparenței privind promovarea în cariera profesională. Cu toate acestea, România dispune încă de resurse umane și tradiție în anumite domenii ale științei și tehnologiei, inclusiv în criminologie și criminalistică, iar prezenta strategie creează premisele recunoașterii și stimulează dezvoltarea acestora.

Obiectivele strategice ale sistemului de cercetare, dezvoltare, inovare

Sistemul de cercetare, dezvoltare, inovare, din România are rolul de a dezvolta știința și tehnologia, cu scopul de a crește competitivitatea economiei românești, de a îmbunătăți calitatea socială și de a spori cunoașterea cu potențial de valorificare și lărgire a orizontului de acțiune.

Pentru îndeplinirea acestui rol, sistemul de cercetare, dezvoltare, inovare, are 3 obiective strategice:

1. Crearea de cunoaștere, respectiv obținerea unor rezultate științifice și tehnologice de vârf, competitive pe plan mondial, având ca scop creșterea contribuției sistemului românesc de cercetare, dezvoltare, inovare, la dezvoltarea stocului mondial de cunoaștere, creșterea vizibilității internaționale și transferul rezultatelor în economie și societate. Atingerea acestui obiectiv presupune integrarea în rețele internaționale și promovarea excelenței în cercetare. Se vor susține școli de excelență cu recunoaștere internațională, având masa critică și facilitățile necesare cercetării de performanță, experiență în formarea tinerilor cercetători prin doctorat,

precum și condiții pentru tinerii cercetători postdoctoranzi. Se vor crea poli de excelență prin finanțarea unor proiecte propuse de personalități cu potențial deosebit, apreciat internațional, cu precădere tineri. Un accent deosebit se va pune pe formarea tinerilor cercetători în școli doctorale sau postgraduale de excelență, care să le asigure o pregătire corespunzătoare și dezvoltarea capacității de a realiza cercetări avansate. Pentru aceasta va trebui ca școlile să fie atractive pentru cercetători performanți, cu experiență în supervizarea tinerilor doctoranzi, indiferent de naționalitate.

2. Creșterea competitivității economiei românești prin inovare cu impact la nivelul agenților economici și prin transferul cunoștințelor în practica economică. Acest obiectiv vizează obținerea unor rezultate tehnologice de vârf, cercetări de tipul rezolvare de probleme complexe (problem solving) de interes local, regional, național sau formulate de agenți economici, precum și dezvoltarea de tehnologii, produse și servicii inovative cu aplicabilitate directă. Vor fi stimulate parteneriate între universități, institute de cercetare și agenți economici. Se va susține crearea prin competiție de centre de competență și platforme tehnologice, cu finanțări și / sau cofinanțări pe durate medii de timp, de 5–7 ani. Schemele de finanțare vor avea în vedere aspectele legate de ajutorul de stat pentru cercetare, dezvoltare, inovare.

3. Creșterea calității sociale prin dezvoltarea de soluții, inclusiv tehnologice, care să genereze beneficii directe la nivelul societății. Din această categorie fac parte soluțiile la probleme locale, regionale și naționale legate de coeziunea și dinamica socială, de creșterea eficienței politicilor, precum și probleme legate de sănătate, mediu, infrastructură, amenajarea teritoriului și valorificarea resurselor naționale.

În realizarea celor trei obiective strategice trebuie avute în vedere următoarele obiective specifice:

- obținerea unor rezultate științifice de excelență, reflectate în creșterea numărului de articole în publicații din fluxul principal de cunoaștere; plasarea între primele 35 de țări în ceea ce privește publicațiile indexate ISI (în perioada 1995–2005 situându-se pe locul 48);

- creșterea de 10 ori a numărului de brevete EPO la un milion de locuitori până în 2013 (având ca referință 1,72 în 2003, față de 137 media UE 25);

- triplarea numărului de brevete înregistrate de OSIM în 2013 față de 2006 și creșterea ponderii brevetelor high-tech;

- dublarea ponderii firmelor inovative (care a reprezentat 19% în perioada 2002–2004, potrivit „Community Innovation Survey”).

- triplarea numărului de cercetători până în anul 2013, concomitent cu descreșterea mediei de vârstă a cercetătorilor sub 40 de ani;
- asigurarea unui număr mediu anual de 2.000 de burse doctorale;
- creșterea ponderii doctorilor și a doctoranzilor până la peste 50% din totalitatea cercetătorilor;
- creșterea atractivității carierei în cercetare prin asigurarea accesului și posibilitatea dezvoltării carierei pentru cei performanți;
- atragerea de cercetători cu experiență, tineri cercetători postdoctoranzi și doctoranzi, indiferent de naționalitate, România devenind o destinație de interes pentru excelența științifică;
- creșterea accesului la infrastructuri de cercetare performante prin participarea la mari infrastructuri internaționale de cercetare, precum și prin dezvoltarea facilităților de cercetare de interes național și stimularea creării de laboratoare performante cu utilizatori multipli.

Necesitatea reorganizării și dezvoltării cercetării științifice din criminologie și criminalistică

În scopul aplicării strategiei naționale în domeniul cercetării-dezvoltării și inovării, a fost analizată situația actuală din criminologie și criminalistică. Mai mulți factori determinanți stau la baza activității infracționale, dintre care amintim: un făptuitor suficient de motivat, o țintă adecvată, o conjunctură favorabilă și absența unei împrejurări care să prevină sau să împiedice săvârșirea faptei. Efectul activității de prevenire îl reprezintă eliminarea unuia dintre cei patru factori, împiedicând astfel comiterea infracțiunii. Prevenirea și controlul criminalității vizează criminalitatea economico-financiară, criminalitatea urbană, traficul de ființe umane, violența în familie, delincvența juvenilă, victimizarea, criminalitatea informatică. Actualele dezvoltări ale tehnologiei, mai ales în domeniile informației și comunicației facilitează amplificarea procesului infracțional bazat pe tehnologie. Acestea se referă la:

- globalizarea și emergența a noi economii;
- utilizarea crescută și larg răspândită a serviciilor de „broadband”, a tehnologiilor telefoanelor mobile și de „wireless”;
- utilizarea crescută a sistemelor de plată electronică;
- schimbări în utilizarea de către guvern a tehnologiei pentru a permite populației să realizeze tranzacții sigure, incluzând participarea la dezvoltarea procesului democratic.

Dinamica fenomenului infracțional din ultimii ani și eforturile instituțiilor statului și ale societății civile de a-i face față într-o manieră coerentă și eficace, impune aplicarea unei strategii naționale de prevenire a criminalității bazată pe cunoaștere științifică. Acest lucru este deplin posibil deoarece există o bază teoretică bogată consacrată acestui domeniu: acte normative românești, programe și recomandări ale Uniunii Europene și ale Organizației Națiunilor Unite, strategii elaborate recent în alte țări. Noile evoluții contemporane demonstrează pericolul criminalității pentru dezvoltarea socială și pentru dreptul cetățenilor de a trăi în securitate. Peste tot în lume, statisticile oficiale arată creșteri importante ale criminalității, dar și eforturi din ce în ce mai mari pentru ai face față atât la nivel de stat cât mai ales la nivel comunitar. Traversăm o perioadă în care, la marile flageluri sociale cunoscute – corupția, sărăcia, șomajul, drogurile, alcoolismul – se adaugă terorismul, crima organizată, degradarea mediului urban precum și factori subtili ca abuzurile, discriminările, absența controlului, promovarea violenței prin mass-media. Toți acești factori se conjugă, desigur, cu cei particulari unei țări sau unei regiuni amplificând vulnerabilitatea socială și costurile criminalității. Grupurile care suferă cel mai mult din cauza unei rate înalte a criminalității, rămân mereu aceleași: tinerii, vârstnicii, femeile, persoanele singure, cei care trăiesc în cartiere marginalizate. Deși riscurile imediate par urgente, ameliorări de durată apar doar când sunt abordați factorii indirecti: sărăcia, incultura, șomajul, lipsa perspectivei, etc. Ca urmare, prevenirea criminalității devine un imperativ al acestei perioade pentru România, în care obiectivele principale sunt ordinea socială, consolidarea mecanismelor de respectare și aplicare a legilor, formarea și solidarizarea publicului la acțiunile preventive, supravegherea și evaluarea riscurilor în timp și spațiu. În acest context guvernul ar trebui să își propună să aplice o strategie națională de prevenire a criminalității fundamentată pe cunoaștere științifică. Înființarea, în acest domeniu strategic de interes național, a unui institut național de cercetare-dezvoltare este cu atât mai necesară cu cât în acest domeniu nu există un astfel de institut al cărui scop să fie acela de a asigura desfășurarea activităților de cercetare-dezvoltare, precum și consolidarea competenței științifice și tehnologice în domeniul în care activează, potrivit prevederilor de la art. 17 alin. (1) din O.G. nr. 57/2002 privind cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 324/2003, cu modificările și completările ulterioare. Prin HG nr. 1918 / 2006 pentru

modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 83 / 2005 privind organizarea și funcționarea Ministerului Justiției, publicată în Monitorul Oficial nr. 13 din 9 ianuarie 2007 a fost dispusă desființarea, la data de 31 ianuarie 2007, a Institutului Național de Criminologie din subordinea Ministerului Justiției. Ca urmare a acestei măsuri, s-au desființat și cele 32 de posturi aprobate pentru Institutul Național de Criminologie, cu excepția a 19 posturi de personal de specialitate din categoria consilierilor juridici, sociologilor, psihologilor sau a filologilor, precum și de funcționar public și personal contractual, care au fost redistribuite în cadrul aparatului propriu al Ministerului Justiției, în funcție de necesități, și a unui post de funcționar public care a fost redistribuit la Institutul Național de Expertize Criminalistice, care funcționează în prezent conform H.G. nr. 368 din 03.07.1998, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 248 din 03.07.1998. Urmare a prevederilor HG nr. 551/2007, Autoritatea Națională pentru Cercetare Științifică a început desfășurarea acțiunii de evaluare și acreditare a unităților și instituțiilor de cercetare-dezvoltare. În conformitate cu art. 3, alin. (3) din ANEXA 1 a HG nr. 551/2007, atestarea / reatestarea capacității de a desfășura activități de cercetare-dezvoltare este obligatorie pentru unitățile de cercetare-dezvoltare care doresc să participe la activitățile de cercetare-dezvoltare finanțate din fonduri publice. Deoarece, prin art. 10, alin. (c) din H.G. nr. 368 din 03.07.1998, Institutul Național de Expertize Criminalistice are în obiectul de activitate activități de documentare și cercetare științifică, acesta trebuie să se acrediteze, conform HG nr. 551/2007. În actuala formă de organizare, care nu respectă prevederile HG nr. 637 din 29/05/2003, Institutul Național de Expertize Criminalistice nu îndeplinește condițiile de a fi acreditat, conform HG nr. 551/2007. Prin reorganizarea activității Institutul Național de Expertize Criminalistice, sub forma unui institut național de cercetare-dezvoltare în domeniul criminologiei și al expertizei criminalistice, s-ar crea condițiile legale de acreditare și de finanțare a activității din fonduri publice. Strategia națională în domeniul cercetării-dezvoltării și inovării pentru perioada 2007–2013, aprobată prin HG nr. 217 din 28 februarie 2007, se bazează pe viziunea societății românești cu privire la rolul științei, tehnologiei și inovării în dezvoltarea societății cunoașterii în România, pentru progresul economic și social. Având în vedere faptul că România este stat membru al Uniunii Europene începând cu anul 2007, Strategia de cercetare, dezvoltare, inovare, asigură și coerența cu principalele documente

politice specifice la nivel comunitar. Conform art. 17 din Ordonanța nr. 57 din 16 august 2002 privind cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică, aprobată prin Legea nr. 324/2003:

„(1) Institutul național de cercetare-dezvoltare – INCD, reglementat prin prezenta ordonanță, denumit în continuare institut național, reprezintă o formă de organizare instituțională specifică activităților de cercetare-dezvoltare, cu scopul de a asigura desfășurarea acestor activități, precum și consolidarea competenței științifice și tehnologice în domeniile de interes național, stabilite în acord cu strategia de dezvoltare a României.

(2) Institutul național este persoană juridică română care are ca obiect principal activitatea de cercetare-dezvoltare și care funcționează pe bază de gestiune economică și autonomie financiară, calculează amortismente și conduce evidența contabilă în regim economic.

(3) Institutul național are patrimoniul propriu și administrează patrimoniul public și privat al statului pentru asigurarea desfășurării activității și funcționează în coordonarea unui organ de specialitate al administrației publice centrale.

(4) Institutul național participă la elaborarea strategiilor de dezvoltare în domeniul specific, desfășoară activități de cercetare-dezvoltare pentru realizarea obiectivelor cuprinse în Strategia națională de cercetare, constituie baze de competență științifică și tehnologică, de expertiză, de perfecționare a resurselor umane și de documentare științifică și tehnică”.

Conform art. 18 din Ordonanța nr. 57 din 16 august 2002:

„(1) Înființarea institutului național se face prin hotărâre a Guvernului, pe baza rezultatelor evaluării privind îndeplinirea condițiilor pentru acreditare, cu avizul autorității de stat pentru cercetare-dezvoltare, la propunerea organului administrației publice centrale coordonator în domeniul de activitate al unității.

(2) Înființarea și acreditarea unui institut național trebuie să asigure concentrarea resurselor financiare și umane în domeniile de cercetare, orientate spre obiective de interes major”.

Institutul Național de Expertize Criminalistice are toate capacitățile (dotări tehnice și logistice de vârf pe plan național; personal de înaltă calificare; activitate de cercetare științifică și de expertiză cu rezultate deosebite în domeniul criminalisticii și criminologiei, precum și vizibilitate internațională) pentru a putea fi reorganizat ca institut național de cercetare-dezvoltare prin hotărâre a Guvernului, în temeiul art. 18 alin. (1) din O.G. nr. 57/2002 privind cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică,

aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 324/2003, cu modificările și completările ulterioare.

Întrucât, prin activitatea de cercetare-dezvoltare, expertize criminologice și a altor servicii pe care le desfășoară în domeniul criminalisticii și criminologiei, cu implicații majore în politica de securitate a țării, este o unitate de importanță strategică, Institutul Național de Expertize Criminalistice ar trebui să se reorganizeze ca institut național de cercetare-dezvoltare în subordinea Ministerului Justiției.

Institutul național de cercetare-dezvoltare, ce ar fi înființat prin reorganizarea Institutului Național de Expertize Criminalistice., ar putea asigura consolidarea și dezvoltarea domeniului în care activează prin:

- participarea la elaborarea strategiilor de dezvoltare ale domeniului,
- desfășurarea de activități de cercetare-dezvoltare pentru realizarea obiectivelor din Strategia Națională,
- asigurarea unor servicii specializate de înalt nivel,
- asigurarea și dezvoltarea parteneriatului internațional în domeniul științific și criminalistic.

În acest sens, Ministerului Justiției a inițiat în anul 2008 un proiect de hotărâre a Guvernului, prin care se stabileau: forma de organizare, denumirea, sediul, obiectul de activitate, organul administrației publice în subordinea căruia funcționează, patrimoniul – public, privat, precum și bunurile proprii, modificarea raporturilor de muncă ale personalului existent la data reorganizării, modalitățile de finanțare, și se aprobă principiile regulamentului de organizare și funcționare a institutului național de cercetare-dezvoltare, conform Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a institutelor naționale de cercetare-dezvoltare aprobat prin H.G. nr. 637/2003.

Actualmente, la nivel instituțional, funcționează Institutul Național de Expertize Criminalistice, instituție a cărei organizare și funcționare este reglementată prin Hotărârea Guvernului nr. 368 / 1998. Actuala formă de organizare a Institutului Național de Expertize Criminalistice nu permite acoperirea unor domenii de activitate de o deosebită importanță pentru cercetarea criminologică și combaterea fenomenului infracțional, nefiind posibilă fundamentarea bazelor științifice ale prevenirii și controlului criminalității și luptei împotriva fenomenului infracțional. De asemenea, reglementarea obiectului de activitate al Institutului este lacunară și caducă, impunându-se crearea cadrului legal care să permită creșterea

competitivității activităților de prevenire și control al criminalității, în scopul sprijinirii prin aceste mijloace a luptei împotriva fenomenului infracțional.

În acest context, în scopul eficientizării activității de prevenire și combatere a fenomenului infracțional, precum și de îmbunătățire a activității de efectuare a expertizelor în domeniul criminalistic, este necesară îmbunătățirea cadrului instituțional existent, prin înființarea unui organism de cercetare-dezvoltare având ca principal obiect de activitate desfășurarea activităților de cercetare-dezvoltare în domeniul prevenirii și controlului fenomenului infracțional, consolidarea și dezvoltarea activităților de cercetare științifică și tehnologică în domeniu, precum și efectuarea expertizelor în domeniul criminalistic, asigurându-se în acest fel accesul la performanță științifică și creșterea nivelului de cunoștințe în domeniile științelor criminologice și a calității activității de efectuare a expertizelor în domeniul criminalistic.

Proiectul de hotărâre amintit mai sus avea ca obiect înființarea Institutului Național de Expertize Criminalistice și Cercetări Criminologice, instituție aflată în subordinea Ministerului Justiției, prin reorganizarea Institutului Național de Expertize Criminalistice, instituție care se desființează. La nivel funcțional, Institutul urma să fie organizat și să funcționeze în condițiile stabilite de Ordonanța Guvernului nr.57/2002 privind cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 324/2003, cu modificările și completările ulterioare. De asemenea, se propunea redefinirea obiectului de activitate al institutului, în vederea creării cadrului legislativ pentru desfășurarea în condiții optime a activității de cercetare criminologică și combatere a fenomenului infracțional. Astfel, Institutul Național de Expertize Criminalistice și Cercetări Criminologice urma să aibă ca principal obiect de activitate fundamentarea bazelor științifice ale prevenirii și controlului criminalității, prin asigurarea accesului la performanță științifică, efectuarea expertizelor criminalistice, precum și sprijinirea Ministerului Justiției în stabilirea și îndeplinirea obiectivelor de politică penală. În acest scop, institutul propus urma să aibă ca atribuții principale următoarele:

– efectuarea de expertize criminalistice, la solicitarea organelor judiciare, precum și întocmirea de avize de specialitate, la cererea birourilor notarilor publici sau a altor instituții publice sau private;

- propunerea de soluții tehnice și programe de calcul, metodologii de experimentare și de expertiză criminalistică;

- desfășurarea de activități de prevenire a faptelor de încălcare a legii, pe baza generalizării practicii de expertiză și a posibilităților oferite de noile descoperiri tehnice și științifice;

- desfășurarea de servicii de documentare și de cercetare științifică în domeniul criminalistic și criminologic, precum și întocmirea de lucrări cu caracter de îndrumare metodologică;

- sprijinirea învățământul universitar și postuniversitar cu material documentar și cu alte mijloace necesare procesului de învățământ și asigurarea perfecționării profesionale a experților, precum și pregătirea candidaților la funcția de expert;

- efectuarea de servicii de diseminare, de documentare și cercetare în domeniul criminologiei;

- organizarea de cursuri de perfecționare profesională în domeniul criminologiei și criminalisticii pentru judecători, procurori și experți criminaliști autorizați, potrivit legii;

- editarea de publicații de specialitate, precum și efectuarea de traduceri ale documentațiilor științifice în materie;

- întocmirea de studii științifice de specialitate precum și analize specifice în domeniile de activitate;

- organizarea de cursuri, congrese, colocvii sau seminarii în domeniile de activitate specifice;

- acordarea de consultanță și efectuarea de expertize în materia drepturilor de proprietate intelectuală;

- asigurarea, în condițiile legii, a participării la dezvoltarea parteneriatului internațional în domeniul științific, criminalistic și criminologic.

Pe baza acestor măsuri legislative și organizatorice, prin strategia avută în vedere, Ministerul Justiției urma să aibă următoarele obiective ale reorganizării cercetării științifice de criminologie și activității de expertiză criminalistică:

a) Perfecționarea structurii organizatorice prin orientarea activității către activități de cercetare – dezvoltare și de expertiză criminalistică acreditate.

Structura organizatorică a noului institut să fie grupată pe clase de activități din domeniul cercetării – dezvoltării și expertizei criminalistice, conform clasificării CAEN, astfel încât acestea să fie supuse procedurilor de introducere a managementului calității totale și ale acreditării conform HG nr. 551/2007.

b) Valorificarea eficientă a resurselor umane.

În privința valorificării eficiente a resurselor umane, se aveau în vedere următoarele componente principale:

- creșterea exigențelor în recrutarea personalului;
- realizarea unui echilibru între numărul personalului direct productiv și cel auxiliar.

În legătură cu gestiunea resurselor umane, cu recrutarea și promovarea personalului, se propuneau, în prezent și în perspectivă, următoarele acțiuni importante:

- elaborarea unui program special în domeniul recrutării personalului și acordării titlurilor științifice (condiții, criterii cantitative și calitative, organizarea concursurilor, soluționarea contestațiilor etc.);

- efectuarea de stagii pentru specializări în străinătate și utilizarea la maximum a burselor oferite de Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului și de alte instituții, organizații și consorții din țară și din străinătate;

- flexibilizarea mobilității de cercetare științifică, în sensul atragerii personalului din cercetarea științifică în activitățile didactice ale universităților și invers;

- realizarea unor programe comune de cercetare științifică care să corespundă profilurilor diferitelor universități și institute de C-D;

- diferențierea sistemului de salarizare, corelată cu creșterea în plan național a nivelului salarizării, prin sistemul de normare, dar și prin performanțele individuale anuale și contribuțiile individuale sau colective la generarea de venituri pentru centru;

c) Consolidarea patrimonială a institutului.

Pentru consolidarea patrimonială a institutului se aveau în vedere următoarele realizări posibile:

- realizarea, dotarea și informatizarea unei biblioteci naționale pentru domeniul criminologiei și expertizei criminalistice;

- dotarea compartimentelor institutului cu aparatură modernă care să poată fi utilizată pentru activitățile specifice;

- dezvoltarea rețelei de informatizare a compartimentelor institutului;

- lucrări de reparații curente și capitale;

- realizarea unor demersuri împreună cu conducerea institutului pentru autorizarea la C.N.C.S.I.S. a Editurii institutului, care urmează să tipărească cursuri, manuale, cărți, publicații de specialitate etc.

d) Diversificarea surselor de finanțare.

Principiile care sunt au fost luate în considerare privind finanțarea institutului se refereau la:

- diversificarea surselor de finanțare;
- creșterea permanentă a veniturilor extrabugetare;
- stabilirea și aplicarea principiilor autonomiei financiare la nivelul institutului;

– folosirea eficientă a resurselor alocate de la buget și repartizate institutului conform principiului finanțării globale.

- identificarea locurilor și a mijloacelor de reducere a cheltuielilor;
- identificarea și atragerea unor noi resurse de finanțare;

În vederea aplicării acestor principii se propuneau, o serie de acțiuni:

– instituirea unor norme și proceduri pentru rezolvarea în bune condiții a competențelor administrativ-financiare transmise de conducerea institutului spre compartimente și sporirea corespunzătoare a responsabilităților acestora;

– creșterea finanțării complementare prin: taxe legale, venituri obținute de la agenți economici, venituri din activitatea de prestări de servicii, din cercetarea științifică, consultanță, activități editoriale, din donații și sponsorizări, asocieri, dobânzi etc.

e) Perfecționarea managementului institutului

Varianta propusă, pentru conducerea institutului, era managementul „prin proiecte de stat major”. Această variantă se caracterizează prin funcționarea unor echipe de proiect aflate în subordinea nemijlocită a directorilor de proiecte. Acest tip de management permite promovarea unei structuri de tip material, care urmează, atât, schimbarea, cât și eficiența organizațională. De asemenea, astfel apare posibilitatea reducerii duratei activităților institutului, în comparație cu varianta clasică, cât și facilitarea contactelor științifice, tehnice, manageriale și comerciale. În activitatea institutului urma să se implementeze principiile managementului calității totale.

Concluzii

Adoptarea acestui proiect de hotărâre a fost blocată la finele anului 2008, blocându-se astfel dezvoltarea sistemului de cercetare – dezvoltare în domeniile criminalisticii și criminologiei. Apariția noului institut propus de autori, ca parte componentă a sistemului național de cercetare

– dezvoltare, urma să aibă ca finalitate intensificarea luptei împotriva fenomenului infracțional, precum și sprijinirea amplificată a activității Ministerului Justiției în stabilirea și îndeplinirea obiectivelor sale de politică penală.

Bibliografie

- [1] Alupei-Cojocariu O., Semenescu, A., Mathematic model for determining the research potential in self-evaluation of participants on the European research frame program 7 (FP7), *Metalurgia International*, vol. 12, nr. 2, 2007, pp. 11–17.
- [2] Alupei-Cojocariu O., Semenescu A., Romanian expert system for determination the research potential for an effective participation on the European programs, *Metalurgia International*, vol. 12, nr. 1, 2007, pp. 9–15.
- [3] Alves, Jorge, Maria José Marques, Irina Saur, Pedro, Marques, Creativity and Innovation through Multidisciplinary and Multisectoral Cooperation, *Creativity and Innovation Management* 16 (1), 27–34, doi:10.1111/j.1467–8691.2007.00417.x, 2007.
- [4] Ardelean, A. s.a. (2006), *Evaluarea activității de cercetare științifică*. Editura C. H. BECK, București, 2006.
- [5] Botez, Ligia, Călin, Georgeta, *Creativitate si inovare tehnologica*. Editura Academiei de Studii Economice, 2000.
- [6] Boier, Rodica, *Inovare si succes: Strategii de marketing pentru produse noi*, Sedcom Libris, 1997.
- [7] Brusoni, Stefano, CID, *Cultural and innovation Dynamics: Explaining the uneven evolution of human knowledge*, Project Reference: 43345, 2007–2009.
- [8] Carlsson, C. s.a., A fuzzy approach to R&D project portfolio selection, *International Journal of Approximate Reasoning*, vol. 44, nr. 2, feb. 2007, pp. 93–105.
- [9] ***, *Dezvoltarea culturii antreprenoriale pentru un management performant bazat pe investitiile si cunoastere*, Proiect CEEX PR-Do3-PT00–86 /03.10.2005
- [10] Fahrenberg, Jens (Dr) – Stairs, Sustainable model for a trans-national technology transfer alliance implementing return-on-research Strategies, Project Reference: 30658, 2006–2008.
- [11] Imoto, S. s.a., Model building of research and development project selection systems, selection techniques, *Journal of Japan Industrial Management Association*, vol. 58, nr. 3, 2007, pp. 193–199.
- [12] ***, *INNOINDEX–2007, Model si program informatic pentru determinarea gradului de inovare a IMM-urilor, Programul 4 Parteneriate in domeniul prioritare*, Nr. referinta: 91-002/2007.

- [13] Kapur, J.N., Some possible models for technological innovation diffusion: Exploiting analogous characteristics of entropic measures, *Journal of Scientific & Industrial Research*, vol. 51, march 1992, p. 202–208.
- [14] Lu S. K., Yan H., Evaluation model of the project partnering in China, *Journal of Shenzhen University Science and Engineering*, vol. 24, nr. 2, apr. 2007, pp. 177–182.
- [15] Marin, Radu, Badea, C., Dan, Mocuța, Gheorghe, *Politica științei – o nouă viziune*. Editura Performantica, Iași, 2008.
- [16] Markland, M. s.a., The History of the Future: Evaluating projects and service developments before they begin, *Performance Measurement and Metrics*, vol. 8, nr. 1, 2007, pp. 34–40.
- [17] Mocuța, Gheorghe, *Criminalitatea organizată și spălarea banilor*. Editura NOUL ORFEU, București, 2004.
- [18] Morcillo, Patricio, Jose M. Rodriguez-Anton, Luis Rubio, Corporate culture and innovation: in search of the perfect relationship. *International Journal of Innovation and Learning*, vol. 4, no.6, 2007, p. 547–570.
- [19] Rank, Dennis ș.a., *Enjeux Touchant la Commercialisation des Resultats de la Recherche Universitaire Canadienne*, Rapport final, ARA Consulting Group (division de KMPG), Vancouver, 1999.
- [20] Rodi, M., S., Paget, K., D., Where local and national evaluators meet: Unintended threats to ethical evaluation practice, *Evaluation and Program Planning*, vol. 30, nr. 4, noi. 2007, p. 416–421.
- [21] Salmador, María, Paz, Eduardo, Bueno, Knowledge creation in strategy-making: implications for theory and practice, *European Journal of Innovation Management*, Volume: 10 Issue: 3, 2007, p. 367–390
- [22] Shin, C., O. s.a. (2007), Applying the analytic hierarchy process to evaluation of the national nuclear R&D projects: The case of Korea, *Progress in Nuclear Energy*, vol. 49, nr. 5, iul. 2007, p. 375–384.
- [23] Sugiyama, K., Post-analysis of knowledge-creation processes in small research projects, *International Journal of Information Technology and Decision Making*, vol. 6, nr. 3, sep. 2007, p. 541–557.
- [24] Walter, A., I., s.a., Measuring societal effects of transdisciplinary research projects: Design and application of an evaluation method, *Evaluation and Program Planning*, vol. 30, nr. 4, noi. 2007, pp. 325–338.